

CSERNYUS LŐRINC

AJÁNLÁS

A szerves építészet egyik rejtett ösvénye az ír-kelta-hibernya-kultúrkör. Csernyus Lőrinc még egyetemista korában rátalált erre az ösvényre. A druidák sziklaházai, a természet elemi ereje érdekelte, ez illet hozzá! Erről az útról nem tért le.

Csernyus Lőrinc azokhoz a kevesekhez tartozik, mint Medgyasszay István, valamint az utóbbi időkben Ferenc István és fia, akik keresik a mélyáramok összekuszált szövevényeiben az Eurázsiai kultúra elfogadott forrásait.

A „logisztikai társadalom”, a high tech és az utópia, a Heidegger-i semmi világában lehetett-e és van-e érvényesége az efféle igyekezetnek? Csernyus Lőrincet ez érdekli, ebbe az irányba halad és ez nem kérdéses számára. Csenger, a szatmári árvíz helyreállítási munkái és sok egyéb szolgálata arra utalnak, hogy ez az út járható.

Nem egy magányos emberről írok. Csernyus Lőrinc alapítója a Triskell építész műhelynek, melynek tagjai végrehajtották azt a generációváltást, mely minden szellemi mozgalom fennmaradásának elemi feltétele.

Csernyus Lőrinc személye és munkái ma már nem helyettesíthetők senki mással.

Makovecz Imre

KOMPLEX ÉPÜLETEK

BONYHÁD

Mikor ezt a visszaemlékezést írom, 2005 augusztusában, az első lépésektől, azaz 1999 óta hat év telt el. A Városházát 2003. augusztus 20-án szentelték fel.

A három dátum és az eltelt hat év (ami már csak az idő múlását tekintve is jelentős) az alábbi gondolatokat íratja le velem:

1999-ben Bonyhád Város Önkormányzata meghívós tervpályázatot írt ki a Városháza átépítésére. A kiírás szerint nemcsak az épület szűken vett környezetével kellett foglalkozni, hanem az épület mint kisugárzási középpont által „gerjesztett” településszerkezeti problémákat is orvosolni kellett. A tervpályázat győztese a Triskell Kft. lett. Az akkori tervben megfogalmazott gondolatok érvényben maradtak egészen a megvalósításig.

Röviden összefoglalva a probléma lényegét: egy településszövet meghatározó részén lévő épület mindenkor meghatározza a környezetének a jellegét.

CSENGER

Nem tudhatom, hogy másnak e tájék mit jelent,
nekem szülőházám itt e lángoktól ölelt
kis ország, messzeringó gyerekkorom világa.
Ki gépen száll fölébe, annak térkép e táj,
s nem tudja, hol lakott itt Vörösmarty Mihály;
annak mit rejt e térkép?
[Radnóti Miklós: *Nem tudhatom ?*]

Huszonharmadik éve vagyok Csenger főépítésze és teljesen azonosulok a fenti Radnóti idézettel. Én sem tudom térképként, szerkezeti tervekként vagy helyi építési szabályzatként kezelni az eddigi életem második felét. Megjegyzésként álljon itt, hogy a jelenlegi változatokban pedig már alig tudok valamit is kezdeni velük.

Az a munka, ami itt történt sok ember életének meghatározó része. Huszonhárom év több, mint egy generációváltás fele. Egy település életét is nemzedékek egymásutánisága határozza meg. Huszonhárom év egy kisváros életében jelentős idő. Az épületeknek, utcáknak, szobroknak, tereknek történetük, drámájuk van. Ahogy a köztük élő embereknek is.

Nem hiszek a „steril” világban, sem a „steril” építészetben. Főleg nem

Magyarország határ menti területein, amelyeket nyugodtan lehet perifériának is nevezni. Itt eredményeket elérni csak egy újfajta közösséggel együtt lehet, amely a nem ellenőrizhető láthatatlan kapcsolatokra épül és sokszor szembe megy az egyre növekvő bürokráciával, az értelmetlen szabályozási rendszerrel. Ez az új közösség képes új értékeket létrehozni. Az új értékek mentén a település fejlődni tud és képes további értékeket képezni.

Csengerben megvan ez az új érték. Ebben hiszek és ezért dolgozom itt fővárosi létemre.

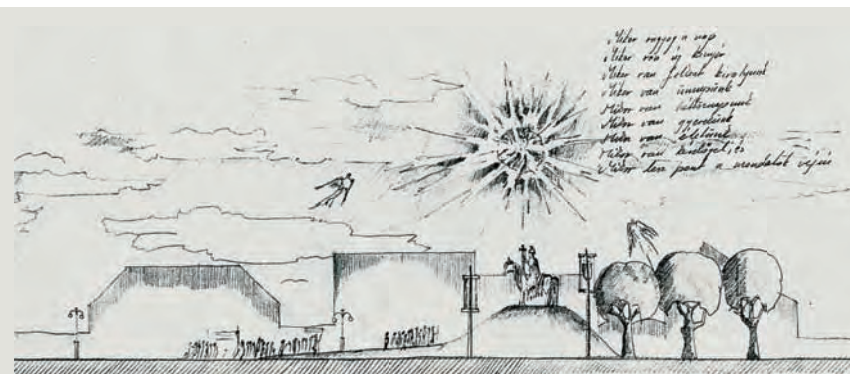
Az első találkozásokot még a bizalmatlanság légköre vette körül. A főváros és vidék ellentét tapintható és érezhető volt. Nem személyes megnyilvánulásokban, hanem, mint egy rossz örökség hagyatékaként. Abban a korban, (80-as évek másik fele) az ország perifériájára szorult településekkel a Kádár-

meg a helyét. Túl nagyok (zsdanovi politika, szovjet minta), nem működnek, de elbontani nem lehet őket, többek közt pénzhiány miatt. Viszont a fenntartásukra sincs elég pénz. Ez egy újfajta építészetet jelent, az újjáépítés egyik válfaját, mely nem mindig egyezik a hivatalos elfogadott építészeti irányzatokkal. Kiváltképp igaz ez a perifériára. Tokaj ennek egy példája.

Mi a fenét írjak még Neked? Nem vagyok író, népművelő, közösségfejlesztő, nem tudok úgy beszélni, úgy írni, mint Te, de nekem mindig bekepeli vagy, és életutamnak meghatározó jele maradsz.

Szeretettel köszönt hatvanéves születésnapodon:
Csernyus Lőrinc (Menyus)

CSESZTREG

CSESZTREGÉLŐ SZABADIDŐ KÖZPONT, KEMPING
ÉS AZ ISTVÁN-GIZELLA KETTŐS HARANGTORONY

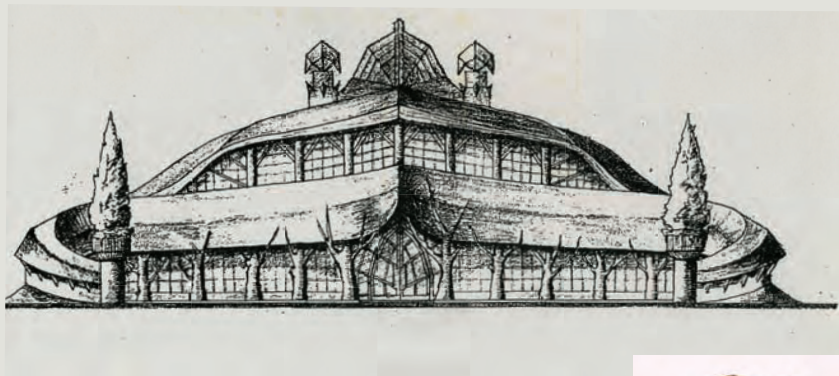

Mindig nehéz az évek távlatából visszaneézni egy történet. Csesztreg egy kis hetési falu a magyar-szlovén határ közelében. Azon települések közé tartozott, melyek nehezen tudnak saját erőből talpon maradni. A helyzet forráshiány, és mínuszos költségvetés jellemzi, a fejkvóták nem fedezik az intézmények fenntartását. Ilyen helyzetben egy „épeszű” polgármesternek nem juthat eszébe, belefogni az alábbi történetbe:

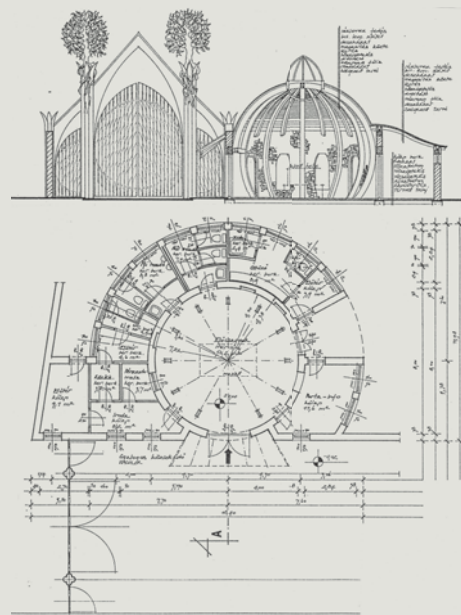
1996-ot a család évének nyilvánították. Ebből az alkalomból Bagó József polgármester egy harangtoronyt szeretett volna állíttatni Szent István és felesége Gizella királyné, mint az első magyar keresztény család emlékére. A munkával irodánkat bízta meg. Az elkészített terv lényege az volt, hogy a két embert, a férfit és a nőt nem egy, hanem két egymásba fonódó toronyban kell ábrázolni. A kettős torony szerkezete fából készülne és faszindellyel lenne beborítva.

KÁM, VENDÉGLŐ

PILISCSABA, PPKE BEJÁRATI ÉPÜLETE

MAKÓ USZODA

ÜLLŐ: OKTATÓ NAGYÁLLATKLINIKA

VADASPARK, SZEGED

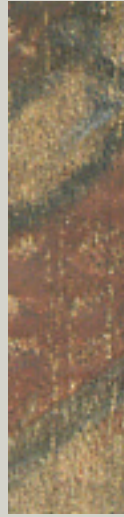
ÓBUDAI WALDORF ISKOLA

„A városból kivezető Bécsi úton működő Waldorf-iskola az átalakulás időszakát éli. A régi iskolaépület 1934-ben épült a közeli téglagyári dolgozók gyerekei számára, ez fogadta be 1992-ben az Óbudai Waldorf Iskolát. A Waldorf-pedagógia nagy hangsúlyt fektet a gyermekek fejlődését segítő, belső elevenségüket melegen tartó környezet kialakítására. A diákok ehhez tevékenyen hozzájárulnak, közösen, maguknak alakítva ki saját környezetüket. Az épület – nem mint falak együttese, hanem mint az iskola otthona – folytonos alakulásban van, ahogyan a benne élő gyerekek is alakulnak, növekednek.”

A fenti idézet Kontra Ágnestől, az iskola művészeti tanárától való. Teljesen egyetértek vele. Az épületek lakók nélkül, az iskolák gyerekek nélkül semmit sem érnek. A tervezés során hasonló értékeket követtem, mint a megrendelő közösség. Mivel magam is „Waldorf-szülő” vagyok, éveken át figyelhettem ennek az oktatási rendszernek a működését, mielőtt megbíztak a munkával, és elkezdtem a tervezést. A 2001–2003 során kivitelezett 1200 m² területű

TRISKELL-JEL

CSALÁDI HÁZAK

BUDAKALÁSZ

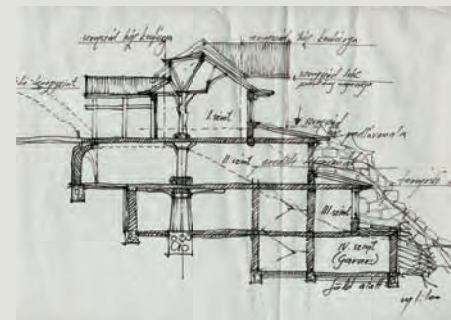
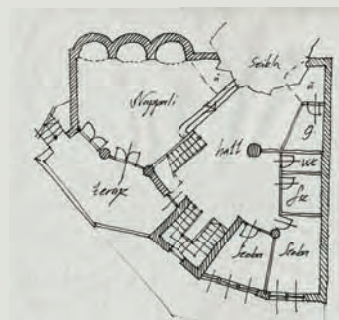
FELSŐMARÁC

INÁRCS

BUDAPEST, HEGYVIDÉK

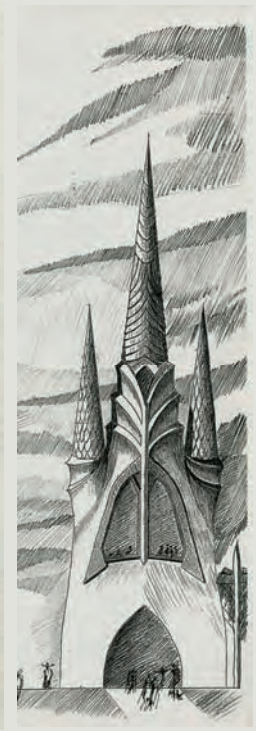
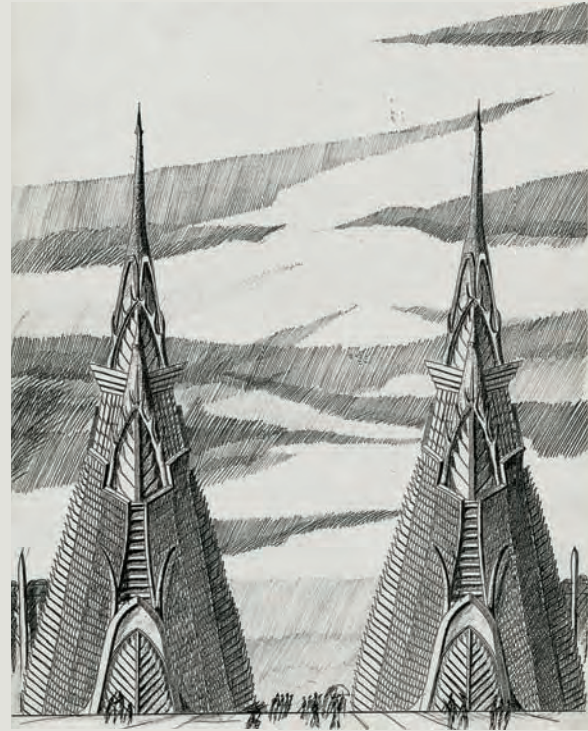

TERVEK

EÖTVÖS UTCA

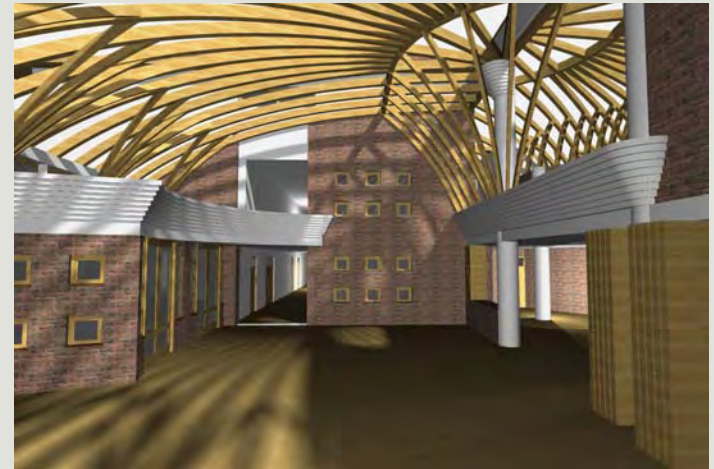
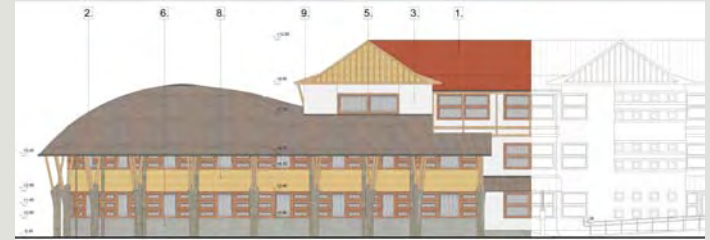
EXPO

MAGIS

MAKÓ

VÁNDORFA, VÁNDORISKOLA

A Vándoriskola egyidős, együtt született a Kós Károly Egyesüléssel. Húsz éves története alatt a Kárpát-medencében egyedülálló szervezatként a 21. században is a Mester és a Tanítvány kapcsolatát jeleníti meg.

A Vándoriskola a középkori céhek mintájára működik. A végzett építészek fél évet töltenek egy építészirodában. A középkori céhlegények mintáját követve vándorolnak és félvéneként, egy munkamódszert ismernek meg.

A Vándorok három év alatt hat mesterrel dolgoznak együtt. Hat eltérő személyiség formálja és tanítja a nála dolgozó vándoriskolást. Olykor, nem kis küzdelmek árán...

A bizalomra épülő kapcsolat nem a pénzről szól, hanem munkáról és a szellemiség átadásáról. A kapcsolat Mester és Tanítvány között nem rögzíthető,

Kós Károly Egyesülés - Vándoriskola

A Vándoriskola egyidős, együtt született a Kós Károly Egyesüléssel. Húsz éves története alatt a Kárpát-medencében egyedülálló szervezatként a XXI. században is a Mester és a Tanítvány kapcsolatát jeleníti meg. Mit jelent ez? A vándorok három év alatt félvéneként persónálisan hat mestert dolgoznak együtt. Azaz hat eltérő személyiség, hat mester formál, tanít, vagy akár kívül a nála dolgozó vándoriskolással. A bizalomra épülő kapcsolat a munkáról, és egyfajta szellemiség átadásáról szól. A Mester és Tanítvány közötti kapcsolat papírra le nem írásó, létező gondolatot folyamatosan alkot két ember között, azaz hídak hoz létre. A hídakat félvéneként kell építeni és újulni kell. A híd-építéssel történő Vándorok vándorútközében szerepel. A vándorlás és a hídépítéssel végző Mesterek előtt bemutatott és megérdemelt diplomamunka, mely csak megépült híd lehet.

A vándoriskola ciklikusan visszatérő felvetési témái

1. Kétség, Nyugat és a Közép

„Tér és létezésértelemi önmeghatározás és történelmi gondolkodás és hagyományok tükrözése.”

A human kultúra születése és történelmi fejlődése.

Miért meghátrázni napjainkban is ez a terengés?

2. Az organikus építészeti és gondolkodási megközelítés

„Szűcs, Wright, Makovecz története és az architektúra, mint nem stílusi kérdések megfogalmazása. A háttérben megjelenő építészeti és megismerési folyamatok.”

Miért fontos a tudás és műveltség?

3. A modern építészeti megközelítés

„A századforduló eseményeitől az európai kultúra és a gazdasági fejlődésig ható történelmi történetek, valamint az 1. világháború utáni dekadencia adhat világszerte.”

Miért lesz elválasztó kérdés napjainkban egy szociális indíttatású építészeti megközelítés?

Zdrúenie Károly Kósa „Párványi Iskola”

„Párványi Iskola” vznikla v jednom čase so Zdrúením Károly Kósa. Počas tej dráhuť ročník histórie, ako samostatnej organizácie v Karpatskej kotline, aj v XXI. storočí predstávajú kontakty Majstra a Učeniča. Čo to znamená? Učeniča („párványi”) počas troch rokov, v polročných periódach, pracujú spoločne so šiestimi majstromi. Týchto šiesti rozličných osobností, šiest’ majstrov, formácií, učí, alebo hoci aj zápisní, s u nich pracujúci školákmi. Spojenie postavení na dôvere, nie na peniazoch, hovoriť o práci, novotných situáciách a novotných duchovných posolstvách. Spojenie medzi Majstrom a Učeničom sa nemá definovať na papieri, ale vytvára myšlienkové prepojenie medzi dvoma ľuďmi, vytvára sa medzi nimi akási komunikatívny most, ktorý je potrebné každý rok znova a znova obnovovať. História zakladania mostov potom figuruje a každého Párványi v jeho „párványi knihe”. Koncom putovania a zakladania mostov, je pred Majstromi odprezentovaná a obhájená diplomová práca, ktorou má byť len postavený dom.

Kós Károly Verbindung - Wanderschule

Die Wanderschule ist gleichzeitig mit der Kós Károly Verbindung und kam mit dieser gleichzeitig zustande. Seit ihrer zwanzigjährigen Geschichte vergewissern wir uns die Meister-Schüler-Beziehung, als einzige solche Organisation in dem Karpatenbecken. Was bedeutet das? Die Wanderer arbeiten drei Jahre lang im Halbjahres-Zyklus mit jeweils sechs anderen Meistern zusammen. Das heißt, dass die Wanderschüler bei sechs verschiedenen Persönlichkeiten arbeiten, durch die sie geformt und unterrichtet werden, die oder aber mit den Schülern sogar auch kämpfen. In dieser auf Vertrauen basierenden Beziehung handelt es sich um die Arbeit und die Übergabe einer gewissen Geistigkeit. Die Beziehung zwischen Meister und Schüler bildet einen nicht konkret bestimmhbaren geistigen Prozess zwischen zwei Menschen. Sie bringt also eine Brücke zwischen ihnen zustande. Diese Brücken müssen halbjährlich wieder und wieder aufgebaut werden. Die Geschichten der Brückenfundierungen sind im Wanderbuch der Wanderer beschrieben. Die vor den Meistern dargestellte und verbriefte Diplomarbeit, die ein aufgegebenes Haus sein muss, bedeutet das Ende der Wanderung und der Brückenfundierungen.

4. A kortárs építészeti és történelmi megközelítés

„A századforduló eseményeitől az európai kultúra és a gazdasági fejlődésig ható történelmi történetek, valamint az 1. világháború utáni dekadencia adhat világszerte.”

Miért lesz elválasztó kérdés napjainkban egy szociális indíttatású építészeti megközelítés?

6. A Kárpát-medence

„A századforduló eseményeitől az európai kultúra és a gazdasági fejlődésig ható történelmi történetek, valamint az 1. világháború utáni dekadencia adhat világszerte.”

Miért lesz elválasztó kérdés napjainkban egy szociális indíttatású építészeti megközelítés?

1. Kétség, bűb, és ami mögötte van

„Tér és létezésértelemi önmeghatározás és történelmi gondolkodás és hagyományok tükrözése.”

A human kultúra születése és történelmi fejlődése.

Miért meghátrázni napjainkban is ez a terengés?

2. Az organikus építészeti és gondolkodási megközelítés

„Szűcs, Wright, Makovecz története és az architektúra, mint nem stílusi kérdések megfogalmazása. A háttérben megjelenő építészeti és megismerési folyamatok.”

Miért fontos a tudás és műveltség?

3. A modern építészeti megközelítés

„A századforduló eseményeitől az európai kultúra és a gazdasági fejlődésig ható történelmi történetek, valamint az 1. világháború utáni dekadencia adhat világszerte.”

Miért lesz elválasztó kérdés napjainkban egy szociális indíttatású építészeti megközelítés?

Asociația Kós Károly - Vándoriskola

Școala „Vándoriskola” s-a născut odată cu Asociația Kós Károly. În decursul celor 20 ani de existență, ea o asociază unicat în Ardealul Carpatic, și în secolul XXI reprezintă legătura între Maistru și Ucenic. Ce înseamnă această? Ucenicii în decurs de trei ani lucrează împreună cu șase maistri, care jurmătură de an cu ficăre. Adică șase personalități și stiluri diferite îndruma, învăța, formează ucenicii. Legătura între maistru și ucenic se bazează pe încredere reciprocă prin care maistrul învață și spiritul meseriei. Legătura între maistru și ucenic nu se poate descrie cu cuvinte, ea crează un pod între mentalitatea și gândirea celor doi. Aceste poduri trebuie construite din nou din jurmătură în jurmătură pe parcursul celor trei ani. Istoria creării acestor poduri este relatată într-o carte a ficărelei ucenici. Sfârșitul, încheierea celor trei ani de conviețuire și conducere este lucrarea de diploma susținută în fața maistrilor, lucrarea nu poate fi decit prezentată unei edificii realizate deja.